

Kielce, dnia 8 grudnia 2023 r.
WI.54.63.2023

Pan Bogdan Wenta
Prezydent Miasta Kielce

Szanowny Panie Prezydencie,

Wnioskiem przesłanym do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Kielcach 10 listopada 2023 r. zwrócił się Pan o udzielenie odpowiedzi na pytania:

1. Czy Gmina Kielce może dopuścić a następnie realizować projekty w ramach budżetu obywatelskiego na nieruchomościach niestanowiących własności Gminy, a będących własnością spółdzielni mieszkaniowej, wspólnoty mieszkaniowej?
2. W przypadku negatywnej odpowiedzi na pytanie nr 1 proszę o wyjaśnienie, czy Gmina Kielce może dopuścić a następnie realizować projekty w ramach budżetu obywatelskiego na nieruchomościach niestanowiących własności Gminy, a będących własnością spółdzielni mieszkaniowej, wspólnoty mieszkaniowej pod warunkiem przeniesienia własności tych nieruchomości na rzecz Gminy?
3. Czy Gmina Kielce może dopuścić a następnie realizować projekty w ramach budżetu obywatelskiego na nieruchomościach niestanowiących własności Gminy, a będących własnością Skarbu Państwa po wyrażeniu zgody przez Wojewodę?
2. Czy w ramach przeznaczania środków na budżet obywatelski możliwe jest wydzielenie odrębnej puli środków przeznaczonej wyłącznie na realizację projektów zgłaszanych przez placówki oświatowe wymienione w ustawie prawo oświatowe oraz żłobki?

W oparciu o przedstawiony we wniosku stan faktyczny, Regionalna Izba Obrachunkowa w Kielcach przedstawia następujące stanowisko w sprawie.

Budżet obywatelski to mechanizm partycypacyjny, w ramach którego mieszkańcy miasta mają prawo zgłaszać projekty zadań do realizacji z wydzielonej części budżetu. Wydatkowanie środków w ramach budżetu obywatelskiego musi odbywać się z uwzględnieniem ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U z 2023 r. poz. 40 ze zm.) oraz ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1270 ze zm.). Środki wygosparowane w ramach budżetu obywatelskiego mogą być wydatkowane na zadania, które przypisane są danej jednostce samorządu terytorialnego szczebla gminnego, a zatem katalog zadań własnych wyznacza art. 7 ustawy o samorządzie gminnym który wskazuje, że zaspakajanie potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. Zgodnie z art. 216 ust. 2 pkt 1 ustawy o finansach publicznych wydatki budżetu jednostki samorządu terytorialnego są przeznaczone na realizację zadań określonych w odrębnych przepisach, a w szczególności na zadania własne, w tym zadania związane z zaspokajaniem zbiorowych potrzeb mieszkańców. Z punktu widzenia legalności dokonywania wydatków nie jest wystarczające stwierdzenie powiązania między wydatkiem a realizacją jednego z zadań przypisanych gminie. Gmina nie może przeznaczyć środków finansowych na zaspokojenie potrzeb wspólnoty bez związku z ustawami szczególnymi. Każdy wydatek ze środków publicznych

może być dokonany tylko na podstawie konkretnego tytułu prawnego. Z art. 44 ust. 2 ww. ustawy wynika, że jednostki samorządu terytorialnego dokonują wydatków zgodnie z przepisami dotyczącymi poszczególnych rodzajów wydatków. W procesie realizacji zadań własnych jednostka samorządu terytorialnego ma prawo wykorzystać swój majątek, jak również cudzy, do którego posiada tytuł prawny. Zatem aby umożliwić poniesienie nakładów przez gminę na realizację inwestycji (projektu) w ramach budżetu obywatelskiego musi zaistnieć tytuł prawny umożliwiający jego realizację na cudzym gruncie. Z prawnego punktu widzenia dopuszczalne jest objęcie we władanie przez gminę cudzej nieruchomości w oparciu np. o umowę użyczenia lub umowę dzierżawy.

W zakresie odpowiedzi na pytanie dotyczące wydzielenia odrębnej puli środków budżetu obywatelskiego przeznaczonych wyłącznie na realizację projektów zgłaszanych przez placówki oświatowe Regionalna Izba Obrachunkowa w Kielcach wskazuje, że zgodnie z art. 5a ust. 6 ustawy o samorządzie gminnym środki wydatkowane w ramach budżetu obywatelskiego mogą być dzielone na pule obejmujące całość gminy i jej części lub kategorie kwotowe projektów dotyczące całości obszaru gminy lub jej części. Powyższy przepis nie przewiduje możliwości innego podziału środków wydatkowanych w ramach budżetu obywatelskiego, co potwierdza wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 24 lutego 2021 r. III OSK 3534/21.

Jednocześnie pragnę podkreślić, że jest to jedynie stanowisko Regionalnej Izby Obrachunkowej w Kielcach, która nie posiada uprawnień do dokonywania powszechnie obowiązującej wykładni przepisów prawa.

Z poważaniem,

ZASTĘPCA PREZESA

Regionalnej Izby Obrachunkowej w Kielcach

Zbigniew Rękas

(podpisano elektronicznym podpisem kwalifikowanym)